

Fransa, İngiltere, ABD ve Türkiye'nin Temel Eğitim Sistemleri

Basic Education Systems of France, England, USA and Turkey

ÖZET

Türkiye, eğitimde; ekonomik ve teknolojik olarak gelişmiş ülkelerin arasına girmek için çaba sarfettir. Avrupa Birliğine girme yolunda olan ülkemiz, eğitim alanında da yapacağı reformlarla birliği uyum süreci içinde üstüne düşen sorumlulukları yapmak için uğraş vermektedir. Ülkemizin, eğitim alanındaki sürecine katkı sunma adına yapılan bu araştırmada; Fransa, İngiltere ve ABD'nin temel eğitim sistemleri incelenmiş ve eğitim sistemimizle kıyaslamaları yapılmıştır. Alanyazı taraması modeliyle yapılan bu araştırma sonucunda; Fransa'da eğitim sistemi 4 temel ilke üzerinde kurulduğu, okulöncesi eğitimin en yaygın verilen ülkesi konumunda olduğu, eğitim sisteminin 5+4+3 şeklinde yapılandırıldığı, meslek liselerinin ise 2 yıl eğitim verdiği ve süreç sonunda mesleki alan diploması verdikleri, İngiltere'de eğitim sisteminin 4 kademeli bir yapıda olduğu, zorunlu eğitimin 11 yıl olduğu, okullardaki eğitimin 3 dönem olarak planlandığı, eğitim sisteminin 6+3+3 şeklinde yapılandırıldığı, meslek liselerinde eğitimlerin, 3 ay ile 2 yıl arasında sürdüğü, mezunlarına mesleki sertifika verdikleri, ABD eğitim sisteminde; zorunlu eğitimin 12 yıl ve ücretsiz olduğu, eğitim kademelerinin, 6+6-8+4-6+3+3-4+4+4 şeklinde 4 farklı biçimde yapılandırıldığı, eğitim müfredatının eyalet ve şehirlerde farklılık gösterdiği, 6-8 yıl arasında değişen bir ilköğretim süreci ile 4-6 yıl arasında süren bir ortaöğretim sürecinin bulunduğu, mesleki eğitimlerde sürenin 2 yıl olduğu, mezunlarının iş bulmaları konusunda ülke olanaklarının artırıldığı görülmüştür. Türk eğitim sisteminde ise; eğitim kademelerinin okulöncesi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim olarak planlandığı, 12 yıllık zorunlu bir eğitimin olduğu, 4+4+4 eğitim modelinin bulunduğu, genel ortaokul ve liselerin yanında din öğretimi yapan ortaokul ve liselerin de olduğu, meslek liselerinde eğitimin 4 yıl sürdüğü, ortaokullardan liselere geçişte öğrencilerin sınava tabi tutulduğu, lise mezunlarına diploma verildiği, eğitim içindeki tüm okul ve kurumların Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olduğu ve bu bakanlık tarafından denetlendiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Sistemleri, Temel Eğitim, Zorunlu Eğitim

ABSTRACT

Türkiye in education; strives to be among the economically and technologically advanced countries. Our country, which is on the way to enter the European Union, is trying to fulfill its responsibilities in the process of harmonization with the reforms to be made in the field of education. In this research, which was carried out in order to contribute to the process of our country in the field of education; The basic education systems of France, England and the USA were examined and compared with our education system. As a result of this research conducted with the literature review model; In France, the education system is based on 4 basic principles, the country where pre-school education is most widely given, the education system is structured as 5+4+3, vocational high schools provide 2 years of education and give vocational field diplomas at the end of the process, the education system in England In the US education system, it has a 4-stage structure, compulsory education is 11 years, the education in schools is planned as 3 terms, the education system is structured as 6 + 3 + 3, the education in vocational high schools lasts between 3 months and 2 years, the graduates are given vocational certificates; It has been determined that compulsory education is 12 years and free, education levels are structured in 4 different ways as 6+6-8+4-6+3+3-4+4+4, education curriculum differs in provinces and cities. It has been observed that there is a secondary education process that lasts between 4-6 years with a primary education process, the duration of vocational education is 2 years, and the country's opportunities for graduates to find a job have been increased. In the Turkish education system; Educational levels are planned as pre-school, primary, secondary and higher education, there is a 12-year compulsory education, there is a 4+4+4 education model, there are secondary schools and high schools that provide religious education as well as general secondary schools and high schools, vocational high schools take 4 years. It has been seen that students are subjected to exams in the transition to high schools, diplomas are given to high school graduates, all schools and institutions in education are affiliated with and supervised by the Ministry of National Education.

Keywords: Education Systems, Basic Education, Compulsory Education

GİRİŞ

Eğitim, ulusların kaderini belirlemede etkin bir rol oynamaktadır. Küreselleşme ile birlikte değişen dünyada eğitim, ülkeler için çok daha büyük bir önem arz etmeye başlamıştır. Ülkelerin artan işgücü ihtiyacı, kalifiye eleman yetiştirmedeki sıkıntılar ancak eğitim sistemlerinin çağın gereklerine göre güncellenmesi ile olabilmektedir. Eğitim, ülkelerin ekonomik, sosyal ve ahlaki olarak da gelişmelerinin önünü açmakta, ülkelerin varlıklarını sürdürmelerinde önemli bir etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Ülkelerin tarih bilincine sahip, ilim ve bilim alanında kendini yetiştirmiş, mesleki vasıflara sahip insanlar yetiştirmeleri, çocukluktan başlayan temel eğitimin kalitesine bağlıdır. Ülkeler eğitim sistemlerini planlarken, o ülkede yaşayan insanların; ilgi, yetenek, ahlak, değer yargıları, okularının fiziksel alt yapıları ve işletmelerin işgücü ihtiyaçlarını göz önünde bulundurmaları zorundadırlar. Eğitim sistemi gelişmiş bir ülkeden, eğitim sistemini almak, birebir aynısını uygulamaya kalkmak ülkelerin eğitimlerinde başarısız olmasına neden olacaktır. Çünkü her ülke vatandaşının sahip olduğu özellikler birbirinden farklılık göstermektedir.

¹ Müdür Yardımcısı, MEB, Diyarbakır, Türkiye

² Okul Müdürü, MEB, Diyarbakır, Türkiye

³ Öğretmen, MEB, Diyarbakır, Türkiye

⁴ Öğretmen, MEB, Diyarbakır, Türkiye

⁵ Müdür Yardımcısı, MEB, Diyarbakır, Türkiye

Semra Aydın¹
Selma Sapancı²
Ayşe Seval Bingöl³
Aysun Ayhan⁴
Ahmet Elhakan⁵

How to Cite This Article

Aydın, S., Sapancı, S., Bingöl, A. S., Ayhan, A. & Elhakan, A. (2023). "Fransa, İngiltere, ABD ve Türkiye'nin Temel Eğitim Sistemleri", *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 9(65):3023-3039. DOI: <http://dx.doi.org/10.29228/JOSH.AS.70552>

Arrival: 08 May 2023

Published: 30 June 2023

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

Eğitim, beşeri sermayenin temelidir. Bireylerin ve toplumların kendilerini geliştirmelerini sağlayan en önemli süreçtir. Bu nedendir ki ülkeler, eğitim sistemlerinin gelişmişliği kadar gelişmişlerdir. Ülkelerin gelişmişlik düzeylerini artırabilmeleri için eğitime ayırdıkları bütçeleri artırmaları ve hiçbir şekilde bundan kesintiye gitmemeleri gerekir. “Ağaç yaşken eğilir” atasözünden hareketle, toplumların bütün alanlarda gelişmesi, güvenlik sorunlarının aşılması, kültürlerinin gelecek nesillere aktarılması, ahlaki değer ve yargılara sahip olunması ve teknoloji de yeterli gelişim sağlanması ancak temel eğitim okullarının kalitesini arttırmakla mümkündür. Daha küçük yaşta tarih bilinciyle yetiştirilmiş, geçmişini unutmayan ve geleceğini planlayan bireylerin yetişmesi ülkelerin varlıklarını sürdürme de olmazsa olmazdır.

Bu araştırmada, Fransa, İngiltere, ABD ve Türk eğitim sistemlerinin temel eğitim boyutu incelenmiş ve Türk eğitim sistemi ile ilgili belli başlı çıkarımlarda bulunmak hedeflenmiştir. Alanyazın taraması yoluyla elde edilen bilgiler analiz edilerek ülkelerin eğitim sistemleri arasındaki farklılıklar ve benzerlikler ortaya konmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda her bir ülkenin, eğitim sistemi, Türk eğitim sistemiyle kıyası yapılarak, Türk eğitim sisteminin daha iyi hale gelebilmesi adına önerilerde bulunulmuştur.

Fransa Eğitim Sistemi

Fransa’da, ülkeyi yöneten iktidarlar eğitim öğretim hizmetlerinin halka sunumunu kendilerine bir borç olarak görmektedirler. Fransız eğitim sisteminde din, dil, ırk ayrımı yapmadan özgürlükçü, laik ve eşitlik ilkesine göre tüm insanların eğitim öğretimden yararlanmasını devlet garantisine almışlardır. Bu eğitim sisteminde vatandaşlar tarih bilinci içinde ulusal özlü bir eğitime tabi tutulmaktadır. Amaç, vatanına, milletine bağlı; sahip olduğu özelliklerle en iyi şekilde donatılmış ve bir meslek sahibi olmayı şiar edinmiş insanlar yetiştirmektir.

Fransız eğitim sistemi, 1789 yılındaki Fransız Devrimi ile birlikte, 4 Ekim 1958 anayasasındaki kanun maddeleri ve 1881 ile 1889 yıllarında çıkarılmış olan yasalarla kurulmuştur. Bu eğitim sisteminde, eğitimin tüm vatandaşlara ücretsiz verilmesi benimsenmiştir. Bununla birlikte, 4 temel ilkeye daha sahiptir. Bunlar;

1. Ücretsiz Eğitim
2. Tarafsızlık
3. Laiklik
4. Eğitim Özgürlüğü

Fransız Eğitiminin Genel Amaçları

Fransız devriminden önce ülke asiller, din adamları ve halk olmak üzere üç gruba ayrılmıştır. Ancak devrim ile birlikte eğitim sınıf ve zümre ayrı olmaksızın herkese verilmesi gerek insani bir hak olarak kabul edilmiştir. Bunun kabulünden sonra eğitim; İnsanların yeteneklerine ve ilgilerine göre yetiştirilmesinin, kendi kendini yönetebilmesinin ve sahip oldukları hakları kullanabilmesinin önü açılmıştır. Fransa’da eğitimin genel amaçlarına bakıldığında; herkese ücretsiz verilen, laiklik ilkesi üzerine kurulu, sınıf ayrımı yapılmaksızın sunulan, özgürlükçü ve eşitlik ilkesine dayanan kurullarla yürütülen bir hizmettir. Fransız eğitim sistemi, 1989’daki yapılan düzenleme ile 4 kademe olarak planlanmıştır. Bunlar;

1. 2-6 yaş grubunu kapsayan ve 4 yıllık bir eğitim olan Anaokulu ve Anasınıfları
2. 6-11 yaş grubunu kapsayan ve 5 yıl süren ilköğretim okulları
3. 11-15 yaş grubunu kapsayan ve 4 yıl ortaöğretimin I. devresini oluşturan kolejler
4. İlk yılı zorunlu olan ve 3 yıl süren ortaöğretimin 2. devresini oluşturan genel ve teknik liseler
5. 2-4-6 yıl zaman aralıkları ile süren yüksekokullar ve üniversiteler.

Okul öncesi eğitim

Fransız eğitim sisteminin ilk kademesini okul öncesi kurumları oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim ilk olarak Pastör Okulları adıyla 1771 yılında Vosges’te kurulmuştur. Şuan ki mevcut durumuna 1989 yılında çıkarılan yasa ile kavuşmuştur. Fransa eğitim sisteminde okul öncesi zorunlu olmayıp, isteğe bağlıdır. Anaokulları da kendi içinde 3 kademe ayrıştırılmıştır. Bunlar:

- ✓ 2-3’ten 4 yaşa kadar olan öğrencileri kapsayan, Küçükler Bölümü (Petite section)
- ✓ 4’den 5 yaşa kadar olan öğrencileri kapsayan orta yaş bölümü (Moyenne section)
- ✓ 5’den 6 yaşa kadar olan öğrencileri kapsayan orta yaş bölümü (Moyenne section)

3 yaş grubunun okullaşma oranı %95'iken, 5 yaş grubunun okullaşma oranı %100 yakındır.

Okul öncesine devam eden öğrencilerden orta yaş grubunda olanlara okuma, yazma ve temel matematik konuları öğretilmektedir. Aslında bu okul öncesi kademesi ana okul ile ilkokul arasındaki geçişi kolaylaştırmak için bulunur. Bunun yanında bazı okul öncesi kademelerinde yabancı dil eğitimi de verilebilmektedir.

Fransız eğitim sisteminde okul öncesi çok büyük bir öneme sahiptir. Çünkü bu okullar, eğitimde fırsat eşitliğinin başladığı okullar olarak görülmektedir. Ayrıca, okulöncesine; öğrencilerin toplumsal ve zihinsel gelişimini sağlayan ilk kademe okulları olarak değerlendirilmektedirler. Bundan dolayı da bu eğitim kademesinde okullaşma oranı, Avrupa'daki diğer ülkelere göre çok daha yüksektir. Nüfusun 2000' nin üstünde olan tüm yerleşim yerlerinde anaokulları ve anasınıflarının açılması zorunludur. Nüfusun 2000'in altında olduğu yerleşim yerlerinde ise, anasınıfları ilkokulların bünyelerinde eğitim öğretim hizmeti vermektedirler. Ayrıca kırsal ya da dağlık kesimlerde yaşayan vatandaşların çocukları için gezici eğitim sınıfları ile eğitim hizmeti sunulmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumları ağırlıklı olarak dezavantajlı bölgelerde açılmaktadır. Okulöncesi eğitim kurumlarından haftalık ders saat sayısı 26'dır.

İlköğretim

Fransa eğitim sisteminde ilköğretim okulları zorunlu eğitimin ilk kademesidir. İlköğretim okullarında okumak ücretsizdir ve tüm kaynaklar devlet tarafından karşılanmaktadır. İlköğretim okulları, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen ilkelere ve kurallara göre yürütülmektedir. İlköğretimde temel amaç; öğrencilere ahlak, etik ve vatandaşlık eğitimlerini vermektir. Fransız eğitim sisteminde ilkokulların kurulması ve yönetilmesi belediyelerin görevleri arasındadır. Ancak, okullara verilen eğitim programlarının hazırlanması, bu okullarda ders verecek olan öğretmenlerin yetiştirilmesi ve okula ait tüm harcamalar devlet eliyle milli eğitim bakanlığı tarafından yapılmaktadır.

Fransa eğitim sisteminde; zorunlu eğitim, 6-16 yaşları arasındaki çocukları kapsar ve süresi 10 yıldır. Milli Eğitim Bakanlığının hazırlanmış olduğu kanun maddesine göre; zorunlu eğitim iki devreden oluşmaktadır. İlki, 6-11 yaş arası ilköğretim, ikincisi ise 11-16 yaşları arası ortaöğretim I. devresini kapsamaktadır. Fransa'da 1983 yılında çıkarılan kanun ile eğitim merkeziyetçi sisteme olan bağlılığı kaldırılarak yerel yönetimlere devredilmiştir. Ayrıca öğrenci sayılarının az olduğu dağınık yerlerde birleştirilmiş sınıf uygulamaları ile öğrencilerin eğitim hayatlarına devamları sağlanmaktadır.

Fransa'da ilköğretim 3 temel eğitim esası üzerine inşa edilmektedir. Bunlar: Ahlak Eğitimi, Beden Eğitimi ve Zihinsel Eğitimidir. Bunların yanında ilköğretimde dört temel hedef belirlenmiştir. Bu hedefler sırasıyla; Öğrenciler arasında bilgi ve kültür aktarımını sağlamak, öğrencileri ilgi ve yeteneklerine göre mesleki alana yönlendirmek, her şartta adil ve adaletli davranmasını sağlamak ve ülkesine milletine faydalı ve bağlı yurttaşlar olarak yetiştirmektir. Tüm bu veriler ışığında Fransa'da ilköğretim 3 kademe eğitim öğretim hizmeti sunmaktadır. Bunlar:

- 1. Hazırlık dönemi:** 6- 7 yaş grubundaki çocukların eğitim aldıkları bu dönem 1 yıl sürmektedir.
- 2. Temel Öğrenme Dönemi:** 7-9 yaş grubundaki öğrencilerin gittiği bu devre, ikinci ve üçüncü sınıfları kapsamaktadır.
- 3. Geliştirme dönemi:** 9-11 yaş grubundaki çocukları okudukları bu dönem, dördüncü ve beşinci sınıfları kapsamaktadır.

Fransa eğitim sisteminde ilköğretimler haftada 27 saat ders yapılmaktadır. Nüfustaki azalıştan dolayı sınıflar genellikle 20 kişiliktir. Sınıflarda işlenen dersler, temel dersler ve beceri dersleri olarak ikiye ayrılmaktadır:

DERSLER	YILLIK DERS SAATİ SAYISI	HAFTALIK DERS SAATİ SAYISI
Fransızca	360 saat	10 saat
Matematik	180 saat	5
Beden Eğitimi ve Spor	108 saat	3
Dünyanın Keşfi	81 saat	2
Modern Dil	54 saat	2
Sanatsal Uygulamalar ve Sanat Tarihi	81 saat	2
Toplam	864 saat	24

Şekil 1: Fransa Eğitim Sistemi Temel Derslere Ait Çizelge

Fransa eğitim sisteminde ilköğretimin I. kademesinde okuyan öğrenciler, sınıf öğretmenleri tarafından okutulmakta ve değerlendirilmektedir. Öğretmenlerin, ilköğretimde görev yapabilmesi için 4 yıllık lisans mezunu olması ve öğretmenlik sertifikasına sahip olması gerekir (Gürkan ve Gökçe, 1999). Bu okullarda okul müdürü ile birlikte okul yönetim kurulu da bulunmaktadır. Okul yönetim kurulunda, veliler, öğretmen temsilcileri, yerel yönetim temsilcileri ile müfettişlerden oluşmaktadır. 5 yıllık ilköğretim eğitimlerini bitiren öğrencilerin 5 yıl daha süren ortaöğretim eğitimlerine katılmaları da zorunludur.

Genel olarak üç tür ilkokul vardır:

Normal İlkokullar

Belediyelerin kendilerine bağlı olan yerleşim yerlerinde açmış oldukları okullardır ve açılmaları zorunludur. Yerleşim yerinde bulunan öğrencisi sayısına bağlı olarak en az bir tane açılması gerekmektedir. Okulun tüm ihtiyaçları bağlı buldukları belediyeler tarafından karşılanmaktadır.

Özel Kız ve Erkek İlkokulları

Nüfusu 500'ün üzerinde bulunan yerleşim yerlerinde bölge ilköğretim kurulu kararı ile isteğe bağlı olarak belediyeler tarafından açılan ilkokullardır.

Küçük Köy İlkokulları

Nüfusun az ve dağınık olduğu ve en az 15 öğrencinin bulunduğu, en yakın yerleşim yerine ise 3 km uzakta bulunan yerlerde, belediye meclisi, bölge ilköğretim kurulu kararı ve müfettişlerin hazırladığı rapor doğrultusunda tek sınıflık ve tek öğretmenle eğitim öğretim veren ilkokullardır.

Ortaöğretim

Fransız eğitimde ortaöğretim kurumlarının iki temel özelliği vardır. Birincisi zorunlu zorunlu eğitimin bir parçası olması, ikincisi ise, öğrencileri hem üniversiteye hem de mesleğe hazırlamasıdır. Fransa eğitim sistemin her ne kadar ortaöğretim kurumlarında Fransız geleneğine özgü uygulamalar var ise de son yıllarında küreselleşen, değişen ve dönüşen toplum yapısına uygun olarak ihtiyaç duyulan gereksinimlere göre yeniden yapılandırılmıştır.

Fransa'daki ortaöğretim kurumları, İki kademedemden teşekkül etmektedir.

1.Ortaöğretim 1. Devre (College)

Ortaöğretim kurumlarının bu devresi zorunlu eğitim kapsamındadır. Bu okullarda eğitim öğretim gören öğrenciler, ülkenin sahip olduğu gelenek, görenek ve kültürel değerler kazandırılırken, bunun yanında çocuğun ilgi ve yeteneği ile ülkenin ihtiyaç duyduğu işgücüne uygun bir eğitim öğretim de verilmektedir. Aynı zamanda ortaöğretimin bu kısmında öğrencinin eğitimin diğer üst kademelerine geçişi sağlayacak eğitim olanakları da sunulmaktadır.(King, 1979). Fransa'da zorunlu ortaöğretim kolejlerle başlamaktadır. Kolejler, özerk eğitim kurumlarıdır. Kendilerine ait tüzel kişilikleri ve mali bütçeleri vardır. Okul yönetim kurulları tarafından okulun şartlarına göre düzenlenmiş ulusal özelliğe sahip yönetmeliklerle yönetilirler. Kolej müdürü aynı zamanda kurum başkanıdır ve eğitsel ile yönetsel yetkilere sahiptir ve bu sahip olduğu yetkilerle koleji yönetirler. Kolejlerin iki temel amacı vardır: Bunlar, öğrencinin

okula uyumu kolaylaştırmak ve bir üst kademedeki okullara hazırlamaktır. Bu süreç içinde kolejler öğrencinin karşılaşmış olduğu tüm zorluklara karşılık onlara destek hizmeti de sunmaktadırlar. 11-15 yaş grubu öğrencileri kolejlerde okurlar ve eğitim süreleri dört yıldır. Kolej eğitimini bitiren ilköğretim okulu öğrencileri ortaöğretim 1.devre okullarına devam etmektedirler. 1.devre eğitimi 4 yılda tamamlanır ve altıncı, yedinci, sekisince ve dokuzuncu sınıfları kapsamaktadır. Devlete bağlı kolejlere vatandaşlar çocuklarını ücretsiz olarak gönderebilmektedir. Bu kolejlerde eğitim 3 ayrı döneme ayrılmıştır. Bunlar:

1. Uyum Devresi: Bu devrede ilköğretimde görülen konular pekiştirilir, ortaöğretime temel oluşturacak bilgiler verilir. Bu evre 6.sınıf öğrencilerini kapsamaktadır.
2. Merkezi Devre: Öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre eğitimin verildiği, alttan gelen bilgilerin pekiştirildiği ve 7 ile 8.sınıf öğrencilerinin eğitim öğretim gördüğü devredir.
3. Rehberlik Devresi: Öğrencilerin liselere hazırlandığı, merkezi evredeki bilgilerin tamamlandığı ve 9.sınıf öğrencilerinin okuduğu devredir.

Kolejlerin ders saatleri kendi şartlarına göre düzenleme yetkileri vardır. Genellikle 6 ile 10 saat arasında günlük ders planlanmaktadır. Ders süreleri 55 dakika ve teneffüsler 5 dakika olarak düzenlenir. Öğrencilerin dersler başlamadan en az 10 dakika önce okulda olmaları istenir. Ders dışındaki saatlerde öğrenciler, öğretmenlerin eşliğinde kütüphane, çalışma odaları veya bilgi merkezlerinde zaman geçirmektedirler. Tüm kolejlerde eğitim süresi sonunda öğrencilere ulusal diploma verilmektedir.

2- Ortaöğretim 2. Devre (Lycee)

Ortaöğretimin ikinci devresini liseler oluşturmaktadır. İlköğretili başarılı ile bitiren öğrenciler ortaöğretimin 2.devresine devam etmektedirler. Bu devredeki öğrenciler iki farklı alanda yükseköğretime öğrencileri hazırlamaktadırlar. İlki öğrencilere genel müfredatı uygulayan ve lise olarak adlandırılan okullarken; ikincisi ise, öğrencilere mesleki eğitim veren ve onları meslek sahibi yapmak için yetiştiren yanında da öğrencileri yükseköğretime hazırlayan mesleki ve teknik liselerdir. Genel ortaöğretim okullarında eğitim öğretim 3 yıl sürerken; ilk yılı “belirleme”, ikinci ve üçüncü yılı ise; “bitirme” kademesi olarak adlandırılmaktadır. 3.yılı başarı ile bitiren öğrenciler, Bakalorya olarak adlandırılan lise bitirme sınavına tabi tutulmaktadırlar. Bu sınavda başarılı olan öğrenciler mezun olup; yükseköğretime girme sınavına hak kazanırlar. Ortaöğretim 2.kademisinde okullaşma düzeyi yaklaşık olarak %92 civarındadır ve bunların %70’ne yakını bakalorya sınavına girmektedirler. Bakalorya sınavı, sınavı 3 genel kategoriden ve yedi teknolojik alandan oluşmaktadır.3 genel kategori, Ekonomi ve Sosyal alan, Edebi alan ve Bilimsel alandır. Öğrenciler bu üç genel alan ya da yedi teknolojik alanlardan birini seçerek sınavına girebilirler.

Ortaöğretimin 2.devresindeki ikinci alanı ise, meslek liseleri oluşturmaktadır. Meslek liselerinde eğitim öğretim 2 yıl sürmektedir. 2 yılın sonunda öğrencilere BEP (Brevet d’Etudes Professionnelles) Mesleki Eğitim Diploması ismiyle adlandırılan ve meslek eğitiminin birinci aşamasını oluşturan diploma verilmektedir. Öğrenciler aldıkları bu diploma ile mezun oldukları zaman iş bulma imkânına sahip olmaktadır. Bu diplomaya sahip öğrenciler, İki yıl daha okula devam etmeleri halinde teknik lise diplomasını (baccalauréat professionnel) almak için sınav hakkı elde ederler.

İngiliz Eğitim Sistemine Genel Bakış

İngiltere eğitim sisteminin 5-16 yaş arasındaki çocukların okula devamları zorunludur. Öğrencilerin yaklaşık % 96’sı devlet okullarında ücretsiz bir şekilde eğitim öğretime devam etmektedirler. Devlet okullarının yanında isteyen aileler çocuklarını özel okulu da gönderebilirler. Sınıf başına 20 öğrenci ortalaması ile eğitim öğretim sürdürülmektedir. İngiliz eğitim sistemi içinde üniversiteler çok kaliteli bir eğitim sistemine sahip olduklarından dünyada büyük bir nam salmışlardır. İngiltere’nin ve Avrupanın en eski ve en önemli üniversitelerinin başında Cambridge ve Oxford üniversiteleridir. Bu ülkede ilime ve bilime büyük bir önem verildiği için çok sayıda bilim adamı yetişmiştir.Bu bilim adamlarından en önemlileri, Newton, Harvey ve Boyle,Halley, Watson, Dalton, Faraday, Boule, Hawking’dir.

İngiltere’deki Eğitim Tarihi

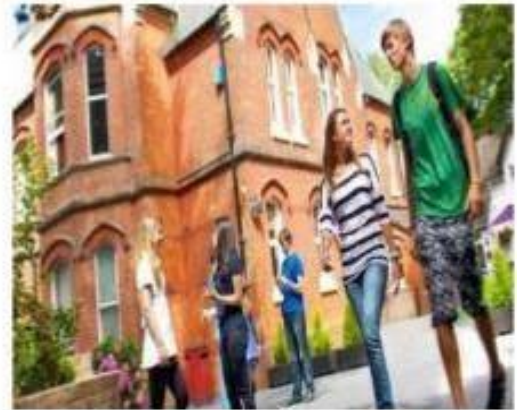
İngiltere eğitim sistemi için 1988 yılı çok büyük bir öneme sahiptir. Bu yılda devlet tarafından hazırlanan “Ulusal Eğitim Planı” ile 5-16 yaş öğrencilerini kapsamaktadır ve okullar arası rekabetin temeli atılmıştır. “Ulusal Eğitim Planı” ile tüm devlet okullarının müfredatının % 70’ i belirlenmişken, geriye kalan %30’ luk kısmı ise okulların kendi şartlarına göre belirlenmektedir. 2010 yılında eğitim alanında yapılan reformlarla İngiliz eğitimi sistemin mevcut temelleri de atılmış oldu. Reformlarla birlikte Fen Bilgisi, İngilizce ve Matematik “Temel ve Zorunlu” dersler olarak tespit edildi. Eğitim sistemi 4 aşamalı bir sistem haline getirildi. İngiltere’ de yaklaşık olarak 12.750 öğrenci ve 28.000’e yakında okul bulunmaktadır. 5-16 yaş aralığındaki tüm çocuklar için de eğitim zorunludur.

Eğitim Sistemi

İngiliz eğitim sisteminde zorunlu eğitim süresi **11** yıldır ve **5-16** yaş grubundaki tüm çocuklar içine almaktadır. İngiltere devlet okulları, Yerel Eğitim Müdürlükleri (**LEA**) tarafından denetlenmekte ve ücretsiz eğitim vermektedirler. Okulların tüm ihtiyaçları belediyeler ve devlet tarafından ortak karşılanmaktadır. Okulların yönetimi sadece devlet eliyle olmamakta, aynı zamanda kiliseler, yerel yönetimler, gönüllü kuruluşlar ve eğitim kurumlarının yönetim organları arasında paylaşılmaktadır. Ulusal eğitim planı çerçevesinde, Eğitim Bakanlığı, genel müfredatın bir kısmını belirlemektedir. Müfredatta ulusal eğitim hedef ve amaçları belirlenirken, geri kalan kısımlar ise yerel yönetimler ile okul yönetimleri tarafından planlanmaktadır. İngiliz eğitim sisteminde okullar 4 kademeli olarak planlanmıştır. Bunlar; Okulöncesi eğitim kurumları, ilköğretimler, ortaöğretim ve yükseköğretimdir. Bu eğitim kademeleri de kendi arasında ayrıca dönemlere ayrılmaktadır. Bu eğitim kademelerinin tüm iş ve işlemlerini denetleyen en önemli kurum OFSTED (Office for Standards in Education, Children's) adı verilen devlet kurumudur. Kurumun temel görevi okulu, idaresini öğretmenleri ve öğrencileri inceleyerek; kurum hakkında bir denetim raporu hazırlamaktır.

Bunların her biri de kendi içerisinde dönemlere ayrılıyor. İngiltere Eğitim Sistemi'ni incelemeyi önce değinmemiz gereken konu OFSTED ' dir. OFSTED (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills), çocuklar ve gençler için eğitim veren her türlü kuruluşu ve kişiyi belli aralıklarla denetleyen devlet idaresidir. Aynı ülkemizdeki sistem gibi okulları teftiş ederler, sınıfları, öğrencileri ve yöneticileri incelerler ve kapsamlı bir rapor hazırlarlar. İngiliz eğitim sisteminde zorunlu eğitim ilköğretimle beraber, 4-5 yaşlarında başlar ve 16 yaşına kadar da devam eder. İngiltere eğitim sisteminde okullar, üç dönem sistemi üzerinden eğitim öğretim yapmaktadırlar. Öğrenciler 1 yılda 14 hafta tatil yapmaktadırlar. Her dönem arası tatil ise bir haftadır. İngiltere eğitim sisteminde dönemlere bakıldığında;

- **Güz Dönemi**
Eylül Baş- Aralık Ortası
Dönem ortası tatili: Ekim Ayının Son Haftası
Noel Tatili: Aralık ortasından ocak başına kadar
- **İlkbahar Dönemi**
Ocak İlk Pazartesi - Nisan Ortası
Dönem ortası tatili : Subat 3. Haftası
Paskalya tatili : Nisan ortası-Mayıs ilk pazartesi
- **Yaz Dönemi**
Mayıs ilk Pazartesi - Temmuz 3. Cuması
Dönem ortası tatili: Mayıs ayı son haftası
Yaz tatili: Temmuz 3. haftası - Eylül ilk pazartesi

Şekil 2: Okullardaki Dönemler

şeklinde planlandığı görülmektedir.

Milli Müfredat (National Curriculum)

İngiltere eğitim sisteminde devlet tarafından belirlenen Milli Müfredat (*National Curriculum*) tüm okullarda uygulanır. Müfredatta hangi dersin hangi kademe de okutulacağı net bir şekilde yazılmıştır. Müfredattaki dersler dışında ailelerin isteğine göre dini ve cinsel eğitimde okullarda okutulabilmektedir. Milli müfredat ile belirlenen dersler ve konu içerikleri ilköğretim ve ortaöğretimde aynen uygulanır. Devlet okullarının yanında özel okullar ve akademilerde mevcuttur. Bunlar, milli müfredatı isterlerse takip etmek zorunda değildir. Milli müfredat kendi içinde "Key Stage" adı verilen seviyelere ayrılmıştır. Her seviyenin sonunda öğrenciler birtakım test ve sınavlara tabi tutulurlar.

İngiltere eğitim sisteminde çocuklar anaokulu 3-4 yaşlarında başlarlar ve 7 yaşına geldiklerinde ilkokula devam ederler. Aileler istemlere halinde, ilkokul eğitimi için ücretsiz olarak eğitim veren devlet okullarına (State funded schools) ya da eğitimleri ücretli olan özel okullara (Independent schools) gönderebilmektedir. İlkokula başlama yaşının tespitinde 31 Ağustos tarihi baz alınmaktadır. Bunun yanında aileler isterlerse öğrencilerinin, bazı şartları taşıması kaydıyla eğitimlerini evlerinde almalarını da sağlayabilirler.

İngiltere’de Eğitim Dönemleri

Okul Öncesi Eğitim (Pre-Primary)

İngiliz eğitim sisteminde okulöncesi kreşler ve anaokullarından oluşmaktadır. Kreşlere 0-2 yaş grubu öğrencileri alınırken; anaokullarına 3-5 yaş grubu çocuklar alınmaktadır. Okul öncesi eğitim kurumlarına gitmek zorunlu değildir ve belli bir ücrete tabidir. Aynı zamanda devlet destekli olup.gönüllü kuruluşlar ya da özel girişim tarafından açılan okulöncesi eğitim kurumlarına da veliler çocuklarını gönderebilmektedir. Bunların dışında aileler tarafından açılan oyun grubu adı altında eğitim kurumları da mevcuttur (Dean, 2005). İlk kez 2000 yılının başlarında uygulanmaya başlayan okulöncesi öğretim programı, 3-5 yaş grubu öğrencilerine uygulanmaya başlanmıştır (Tassoni, 2006). Bunun yanında ilk yıllar temel eğitimi (EYFS) adı verilen ve doğrudan zorunlu eğitimin başlamasına kadar süren bir program da 2008 yılında uygulamaya konulmuştur.

İlköğretim (Primary School)

İngiltere eğitim sisteminde ilköğretim okullarının süresi 6 yıldır ve iki kademededen oluşmaktadır. Her iki kademe de en fazla görsellik ön plandadır. Ödevler genellikle az verilir ve basit konulardan seçilir. Dönem sonunda öğrenciler, SAT(standart attainment test) adı verilen sınavlara tabi tutulmaktadır. Her ne kadar dönem sonunda sınav yapılsa da sınıfta kalma gibi bir durum yoktur. Bir ders yılı 38 hafta ve yaklaşık olarak 190 iş günü kadar sürmektedir. Yaz tatili genellikle 6 haftalık bir süreyi kapsamaktadır. Yaz tatili dışında 2 hafta paskalya ve 2 hafta da Noel tatili bulunmaktadır. İngiltere’de ülkemizdeki gibi uzun bir yaz tatili yerine, tatiller dönemler arasında serpiştirilmiştir. İngiltere’deki ilköğretim okullarının dönemleri belirli bir standard bağlanmamıştır. Bazı okullar altı dönemlik iken, bazıları ise üç dönemlik olabilmektedir. Okulların dönemlere ayrılması ya da tatil sürelerinin belirlenmesinde yerel yönetimler ve okul idareleri birlikte karar almaktadırlar. Aynı durum okullardaki haftalık ders saati için geçerlidir. Tüm okullarda aynı ders saat uygulaması yoktur. Eğitim bakanlığı 1.kademe okullar için haftada 21 saat önerisinde bulunurken, ikinci kademe için haftalık 23,5 ders saati önerisinde bulunmaktadır. Haftalık ders saatlerinin, eğitim bakanlığının belirlemiş olduğu şekliyle uygulanabileceği gibi, okullar kendi ders saat sayılarını da belirlemede yetkilidirler.

İngiliz eğitim sisteminde ilköğretim öğrencilerinin okul değerlendirmeleri, 1 ve 2. Kademe öğrencileri için ayrı ayrı yapılmaktadır. 1.kademe için 7 yaşın sonunda, 2.kademe için de 11 yaşın sonunda 1988’den beri bu değerlendirmeler ulusal düzeyde yapılmaktadır. Değerlendirme sınavları fen, matematik ve İngilizce alanlarında yapılır ve derslerin içerindeki kazanımlara ulaşma dereceleri ölçülmektedir. Değerlendirme sonunda her bir okul kademesi için puan tabloları açıklanır (Alexander, 2000). İlköğretimlerin ikinci eğitim kademesinden mezun olan öğrenciler istemeleri halinde 11+ adında bir sınava girebilirler. Özellikle iyi bir okulda eğitim öğretimlerini sürdürmek isteyen öğrenciler, bu sınava girmeleri gerekmektedir. Sınavda başarılı olan öğrenciler,ortaöğretimde akademik, teknik ya da modern okullara gönderilirler.

Ortaöğretim (secondary school)

İngiltere’de ilköğretileri bitiren öğrenciler, ortaöğretim kurumlarına geçiş yapmaktadırlar. Ortaöğretim kurumları iki kademe ayrıştırılmıştır. İlk kademesi 11-14 yaş grubunu kapsayan ve eğitimin 3.devre olarak ifade edilmektedir. İkinci kademesi ise 14-16 yaş grubunu kapsamakta ve 4.devre olarak adlandırılmaktadır (M.E.B. Dış İlişkiler, 1996: 203). 11 yıllık zorunlu ilköğretilerin sonunda öğrenciler, GCSE (*General Certificate of Education*) adı verilen sınavlarına girerler ve başarılı olanlar, Altıncı Sınıf Koleji (Sixth Form College) ya da A-Level kolejlerinde (Advanced Level) genel lise öğretimine başlarlar. Ortaöğretilerin bu aşaması 2 yıl sürmektedir ve üniversitede devam edilecek bölümün özelliğine göre öğrenciler 2 yada 4 ders okumak zorundadırlar. İki yıllık eğitimi bitiren öğrencilere başarı durumlarını gösteren A-Level sertifikaları verilmektedir. Öğrenciler, bu sertifikadaki not durumlarına göre girebilecekleri üniversitelere başvuruda bulunurlar.

İngiltere eğitim sisteminde devlete bağlı ortaöğretim okullarında öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre planlanmış çok sayıda program vardır. Buna örnek olarak; Çok Amaçlı Okullar (comprehensive schools), Yol Gösterici Yönlendirici Okullar (beacon schools), Özel Programlı Okullar (specialist schools) verilebilir. (internations.org; gov.uk). Yine belli başlı okullar öğrenci yeteneklerine ya da dillere göre öğrenci seçimi yapmaktadır. Şehir Teknoloji Kolejleri, fen ve teknoloji yeteneklerine göre, Grammer Okulları dil yeteneklerine göre hazırlanmış oldukları sınav sonuçlarına göre öğrenci alımı yapmaktadırlar.(Polat, 2005: 64). İngiltere’de zorunlu eğitimi 16 yaşından sonra bitmektedir. Zorunlu eğitim bitiminden sonra öğrenciler üniversite eğitimi dışında da mesleki ve teknik eğitim alanlarında eğitim alarak bir meslek sahibi olabilmektedir. İngiliz eğitim sisteminde mesleki ve teknik alanında çok sayı ve çeşitlilikte mesleki diploma ve sertifika programları vardır. Bu programları öğrencilerin hizmetine sunan kolejleri ve eğitim enstitüleri vardır. Bu eğitim programlarının süreleri birbirinden farklılık göstermektedir ve 3 aydan 2 yıla kadar sürebilmektedir. İleri eğitim kapsamında öğrenciler, pazarlama, denizcilik, sanat ve tasarım, ziraat,

güzellik ve bakım, kuaförlük, fotoğrafçılık, ticaret, matbaacılık, tekstil, turizm gibi birçok programla ilgili diploma ve sertifika sahibi olabilmektedir. Bu programların hazırlanması sürecinde işyerlerinin işgücü ihtiyaçları da dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Bu şekilde yeni istihdam alanları ve bunlara uygun işgücü yetiştirilmek suretiyle işsizlik de çözüm üretilmektedir. Bu eğitim kademesini bitiren öğrenciler isterlerse tekrardan yükseköğretim alabilmektedirler. (Eurydice, 2015). İngiliz eğitim sisteminde ilköğretimde uygulanan Ulusal eğitim programı, ortaöğretim okullarında uygulanmaktadır Ayrıca zorunlu dersler de yoktur. Bu eğitim okullarında daha çok kariyer planlamaları yapılmaktadır.

Gap Year

İngiliz eğitim sisteminde ‘boş yıl /ara verme’ (Gap Year) adı verilen formal bir sene vardır. Öğrenciler bu yılı daha çok ortaöğretim ile yükseköğretim arasında kullanmaktadırlar. Bu yılın kullanılmasındaki amaçların arasında; öğrencilerin kendilerini ve hayatı tanımaları, yeteneklerini keşfetmeleri ve eğitimlerini buna göre şekillendirmeleri verilebilir. Ayrıca öğrencilerin istemesi halinde bu zaman dilimini farklı geçiş dönemleri için de kullanabilirler.(Öğrencilerin üniversite eğitim öncesi veya sonrası mesleki edinme programları). Ara verme yılını kullanan okulların bazıları, Oxford,University of Edinburgh,King’s College London vb. bulunmaktadır.Ara verme yılını kullanmak isteyen öğrenciler, okullara kendileri başvurmak zorundadırlar. Her kurumun belirlemiş olduğu bir son başvuru tarihi vardır. Kurumlar başvuruları bireysel olarak değerlendirip, bununla ilgili vermiş oldukları kararları şartlı ya da şartsız olarak kabul edebilmektedirler.

Şartsız kabul: Öğrencilerin akademik ve İngilizce yeterliliği incelendikten sonra, yeterli görüldükleri zaman şartsız kabule hak kazanırlar.

Şartlı Kabul: Öğrencilerin akademik ve İngilizce yeterliliği saptanamadığı durumlarda (halen eğitimini sürdürüyor olmak, İngilizce yeterlilik sınavı sonucunu henüz almamış olmak vb.) şartlı kabul verilir.

Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi

Genel Özellikleri ve Eğitim Finansmanı

ABD eğitim sisteminde, tüm ülkece uygulaması zorunlu bir eğitim müfredatı ve sistemi bulunmamaktadır. Ülke eyalalere ayrıldığı için her eyalat yerel yönetimleri ile birlikte kendi şartlarına uygun bir eğitim müfredatı belirleyip, uygulamaktadır. Her ne kadar ülkede bir Federal Eğitim Bakanlığı olsa da yetkileri oldukça kısıtlıdır. Eğitim ücretsiz ve zorunludur. Esnek bir eğitim sistemine sahiptirler. Eğitim kurumlarının ihtiyaç duyduğu finansal kaynaklar, yerel yönetimler, eyaletler ve devlet tarafından ortaklaşa karşılanmaktadır. Eyaletlerin büyük bir kısmında eğitim 180 iş gününden oluşmaktadır. Eğitim öğretim genellikle Ağustos veya Eylül ayının başında başlar ve Mayıs ya da Haziran ayında son bulmaktadır. Okulların açılış ve kapanış zamanları ile yönetilmesi, eyaletlere ve yerel yönetimlere bırakılmıştır. İlk ve ortaöğretim okullarında okutulacak derslere ait müfredatların temel yapısı Federal Eğitim Bakanlığı tarafından belirlense de her eyaletin hatta eyalet içindeki şehir kendi müfredatını ve bununla paralel hedef ile amaçlarını belirlerler. Ülkenin eğitim sisteminde adem-i merkezîyetçiden kaynaklı yukarıdan aşağıya doğru değil, okul yönetimlerinin, yerel örgütlerin, öğretmenlerin, velileri, öğrencilerin ve vatandaşların da söz hakkına sahip olduğu çok merkezli bir sistem vardır.

ABD eğitim sisteminde, eyaletler, buralardaki yerel yönetimler ve bölgelerdeki kuruluşlar söz sahibidirler. Okulların açılması, kapatılması, öğretim programlarının geliştirilmesi, güncelleştirilmesi gibi roller bunlar tarafından üstlenmektedir. Okulların eğitim harcamalarından bu kurum ve kuruluşlar etkinlenmektedir. Eğitime ayrılan bütçe ve harcamalar ülkenin gayrisafı milli hasılanın %5.5’ini oluşturmaktadır. Bu harcama düzeyi ile ABD, ülkelerin harcama kalemlerinin sırlamasında 60.sırada bulunmaktadır. (cia.gov, 2013). Federal Eğitim (<http://www2.ed.gov>, 2013). Eğitim için yapılan bu harcamaları için eyalet ve şehirlerde vatandaşlardan emlak vergisi alınmaktadır. Okulların ve öğretmenlerin denetlenmesi, eğitim müfredatlarının belirlenmesi, ders kitaplarının seçilmesi, eyalet eğitim kurulları ve eyalet eğitim müdürünün görevleri arasında bulunmaktadır. Yerel yönetimlerin, okulların finansal ihtiyacını karşılama nedeniyle okullar arasında bir takım gelir adaletsizlikleri oluşmaya başlamıştır. Özellikle gelir dağılımının eşit olmadığı şehir ve eyaletlerde, okullar da bundan nasibini almış ve okulların fiziksel koşulları arasında uçurum ortaya çıkmaya başlamıştır. Son dönemlerde eyalet mahkemeleri ile yerel deste sunan kurumlar, bu gelir adaletsizliğini çözüme adına birtakım adımlar atmaya başlamışlardır. Ayrıca federal hükümette, bu gelir adaletsizliğinin önüne geçmek için, okullara maddi destek, öğrencilere de kredi programlarından yardım alma fırsatı sunarak, az gelirli ailelere ve okullara destek olmayı amaçlamıştır.

Günümüz eğitim teknolojilerindeki gelişmeler ile işgücü piyasasındaki değişimlere bağlı olarak, ABD eğitim sistemi, mesleki eğitime de büyük bir önem vermeye başlamıştır. Ülkeler arasında son dönemde “beyin göçü” adı verilen yetenekli ve zeki kalifiye bireylerin, ABD ekonomisine kazandırılması, mevcut sorunların çözümü için bir anahtar olarak görülmeye başlanmıştır. (Gülsoy ve Koca, 2012). Bunun için de ABD Eğitim Departmanlığı, eğitime ayrılan

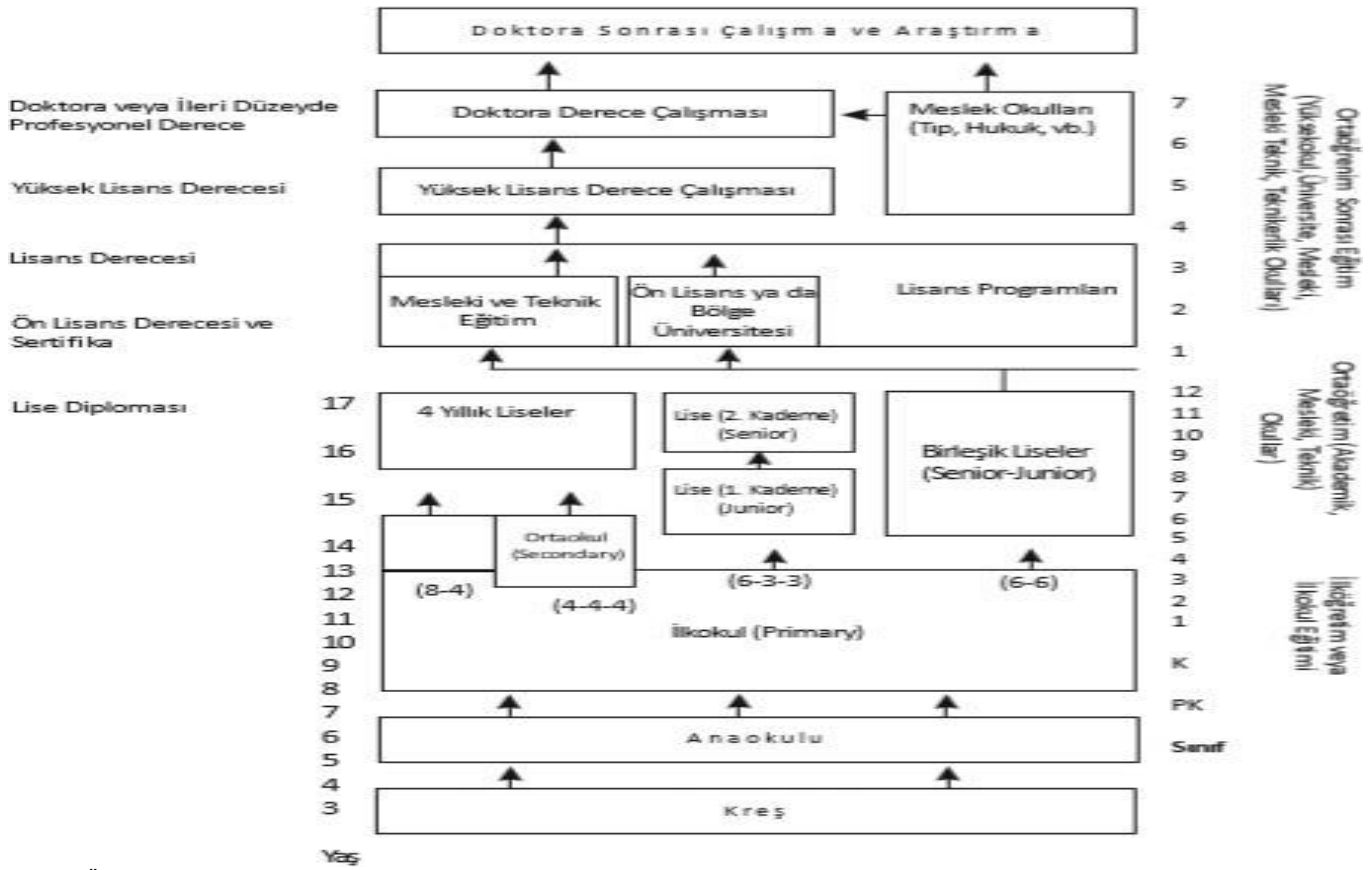
bütçenin artırılması için senatoya başvurmuş ve arttırılacak bütçenin, okullardaki eğitim kalitesinin yükseltilmesi, öğrenme ortamlarının geliştirilmesi, öğrencilere mesleki eğitim için uygun koşulların oluşturulması, ortaöğretim sonrası eğitimin kalitesinin artırılması, gelir düzeyi düşük bölgelerdeki öğrencilerin ve okulların desteklenmesi gibi harcamalara kullanılması gerektiğini belirtmiştir. (<http://www2.ed.gov>, 2013).

Ülkenin Eğitim Felsefesi ve Amaçları

ABD eğitim sisteminde, tek bir kitaba bağlı, katı bir müfredatı olan ve öğretmen merkezli ders işlemekten ziyade; öğrencilere rehberlik eden bir öğretmen, esnek bir müfredat yapısı, öğrencilerin merak ederek, araştırarak, bularak öğrenmesini sağlayan bir öğrenme sistemi tercih edilmiştir. Öğrencileri soru sormaya, bilgilere kendilerinin ulaşmasını sağlamaya ve çağın teknolojilerini kullanabilecek düzeyde eğitmek amaçlanmıştır. ABD’de kullanılan eğitim felsefesi sivil toplum aracılığıyla eğitimi yeniden oluşturma amaçlıdır. ABD’de eğitim sisteminde; Öğrenciyi geliştirici demokratik, yaparak yaşayarak öğrenme temelli, bilime ilime ve teknolojiye dayalı bir yapı kurulması hedeflenmiştir. Bu hedef ve amaçlara yönlendiren en önemli gelişme ise; “Sputnik Olayı”dır. SSCB’nin uzaya gönderdiği ve o çağın en büyük olayı olarak nitelendirilen Sputnik, ABD Amerika Birleşik Devleti tarafından bir kompleks haline dönüşmüş, ve bu olay eğitim sisteminin yeniden yapılandırılması için bir milat olmuştur. Sovyetler Birliğinin bunu nasıl başardığı üzerine çalışmalara hız verilmiş, bu ülkenin eğitim sistemi araştırılmış ve buna bağlı olarak ülkenin eğitim felsefi değiştirilmeye başlanmıştır. Birçok eyalet ve şehirde matematik ve fen bilimleri gibi alanlarda gece ve haftasonları kursları açılmış, ev ödevlerinin üzerinde daha fazla durulmuş. Öğretmen aylıklarında arttırıma gidilmiştir. Üniversiteler eğitim sistemleri tekrardan güncellenerek, müfredatları yenilenmiş, buralara aktarılan ödeneklerin miktarı arttırılarak biimsel araştırmaların sayısının arttırılması için teşvik yoluna gidilmiştir. Okul eğitimlerinde; zeka gelişimi, yaratıcılık, bilgiyi üretme ve kullanma, araştırma yapmaya teşvik gibi uygulamaların daha çok kullanılması hedeflenmiştir.

Tüm bu gelişmelerin yanında, ABD Eğitim Departmanmanı tarafından eğitimin amaçları şu şekilde sıralanmıştır:

- ✓ Tüm çocuklara eşit bir eğitim olanağı sunmak,
- ✓ Tüm okullar arasındaki kalite farkının kaldırılarak, eğitim alt yapısının güçlendirilmesi
- ✓ Eyaletlerin eğitim programlarına yönelik artan kamu, ebeveyn ve öğrenci ilgilerini teşvik ederek güçlendirmek
- ✓ Araştırma ve değerlendirme yönelik eğitsel faaliyetlerin işlevselliğini geliştirmek,
- ✓ Tüm eyaletlerdeki eğitim sistemleri arasındaki iletişim ve koordinasyonu sağlamak,
- ✓ Eyaletler arasındaki eğitim etkinliklerinin paylaşımını sağlamak
- ✓ Öğrencilerin tüm eğitim hayatlarına ilişkin öğrenme çıktılarını
- ✓ Öğretmen yetiştirme süreçlerini güncelleyerek, öğrencilerde etkili öğrenmenin yolunu açmak
- ✓ Ülkedeki okullardan eğitim öğretim performansı düşük okullara gerekli destekleri sunarak gelişimlerine yardımcı olmak
- ✓ Zorunlu eğitime ve okul yılının uzunluğuna karar vermek

Şekil 3: Ülkenin Eğitim Sistemi Şeması

Amerika eğitim sisteminde; okulöncesi eğitim, iki kademelidir. İlki anaokulu öncesi eğitim, diğeri ise, anaokuludur. Her iki kademe de hem devlet okullarında hem de özel okullarda eğitim öğretim verilmektedir. Bunların dışında 3-5 yaşa yönelik özel kreşlerde mevcuttur. Okulöncesinden sonra birincil adı verilen eğitim kurumları yani ilköğretim okulları(primary education) gelmektedir ve bunlarda eğitim öğretim 6 yaşında başlayıp, 6 yıl sürmektedir. İkincil olarak adlandırılan eğitim (secondary education) süreci ise; iki kademeden oluşmaktadır. Alt ikincil eğitim ortaokullarda veya junior liselerde (junior high school) 7. sınıftan 9. sınıfa kadar olup, 3 yıl sürerken; üst ikincil eğitim (upper secondary school) ise, 10. Sınıftan 12.sınıfa kadar devam edip, 3 yıl sürmektedir. İkincil eğitim sonrası eğitimde (postsecondary), öğrenci isterse; toplum kolejleri adı verilen kar amacı ile özel teşebbüs tarafından kurulan okullarda 6 aydan 1 yıla kadar mesleki eğitim alarak, sertifikası sahibi olabilmektedir. Mesleki eğitim, toplum kolejlerinde 2 yıl sürmekte ve önlisans derecesi (associate degree) ile sonlanmaktadır. ABD eğitim sisteminde örgün eğitim ile birlikte yaygın eğitime de önemli destekler verilmektedir. Güzel sanatlar, el beceri eğitimleri, hobi eğitimleri, mesleki eğitimler ve okur yazarlık alanlarından vatandaşlara hizmet sunulmaktadır.

Eğitim Sisteminde Kademeler ve Geçiş Sınavları

Okulöncesi Eğitim

ABD eğitim sisteminde 4-5 yaşlarındaki çocuklar, okulöncesi eğitime alınır ve 1-2 yıl eğitim görmektedirler. Genellikle okulöncesi kurumlar devlet okullarına bağlıdır ve ücretsiz eğitim vermektedirler. Bu eğitim zorunlu olmayıp tamamen velinin isteğine bırakılmıştır. Okulöncesi eğitiminde temel amaç, öğrencileri bir üst eğitim kurumuna hazırlamak, öğrencilerin özgüvenini geliştirmek ve okula uyum süreçlerini kolay atlatmak olarak söylenebilir. (Demirel, 2000). Okulöncesi eğitim kurumlarının yanında daha küçük yaş gruplarının gidebileceği kreşlerde bulunmaktadır. Okulöncesi ve kreşlerde; resim, müzik, drama, dil gelişim etkinlikleri, sosyal etkinlikler ve oyun gibi beceriler üzerinden eğitim verilmektedir. ABD eğitim sistemi için; bağımsız anaokulları, gündüz bakım evleri, çocuk yuvaları, kreşler ile ilköğretim okullarını bünyesinde bulanan anasınıfları ile "Erken çocukluk eğitimi" verilmektedir (<http://www.ed.gov>). Bu okulların açılmasında genellikle kar amacı güdülmaz. Bu eğitim kurumları; okulların bünyesinde, kiliselerin bünyesinde, özel okulların bünyesinde ya da Montessori okulları olarak öğrencilere eğitim vermektedirler. Tüm eyaletlerde birbirinden farklı müfredatlara sahiptirler ve müfredatları genellikle esnek bir yapıya sahiptir. Bunlar;

- ✓ The Special Education Preschool Grants,
- ✓ Early Childhood Educator Professional Development Program

- ✓ Personnel Preparation to Improve Services and Results for Children with Disabilities,
- ✓ The Reading is Fundamental, Ready to Learn Television,
- ✓ Technical Assistance and Dissemination to Improve Services and Results for Children with Disabilities,
- ✓ Early Reading First, Family Literacy,
- ✓ The Special Education Grants For Instants nd Families,
- ✓ Foundations for Learning Grants, Parent Programs

Şeklinde programlar uygulanmaktadır.

İlköğretim

Amerak Birleşik Devletlerinde okulöncesinden sonra 6-12 yaş grupları içindeki öğrenciler ilköğretime başlamaktadırlar. Hem devlet okulları hem de özel okullar genellikle aynı müfredatı ve ders planlarına uymaya çalışırlar. İlköğretimin okullarında amaç; bu yaş kategorisinde bulunan öğrencilerin temel gelişimlerine yardımcı olmak, uygun öğrenme ortamlarına zemin hazırlamak ve öğrencilerin olumlu davranış geliştirmesine yardımcı olmaktır. ABD eğitim sisteminde ilköğretimler, 6 yıllık ilkokul (Elementary veya Primary School) ile başlamaktadır. Bu kademe de öğrencilere; temel okuma yazma çalışmaları, bilişsel ve sosyal zeka gelişimlerine yönelik etkinlikler, tarih, resim, müzik alanlarında eğitimler verilmektedir. (Demirel, 2000). İkokullarda eğitim öğretim genellikle Eylül ayında başlar ve Haziran ayının ortalarında bitmektedir. Ancak okulların açılış ve kapanış dönemleri eyaletlere göre farklılık gösterebilmektedir. İlkokullarda dersler sabah 8.30'da başlamakta ve 15.00'e kadar sürmektedir. Ayrıca okuldan sonra da sosyal ve sportif etkinliklerle yapılmaktadır (justlanded.com, 2014). Okulöncesini bitiren öğrenciler için ABD eğitim sisteminde 4 farklı geçiş kademesi bulunmaktadır: Bunlar: (Güçlü ve Bayrakçı, 2004).

- ✓ 6 yıl ilkokul + 6 yıl lise
- ✓ 8 yıl ilköğretim +4 yıl lise
- ✓ 6 yıl ilkokul + 3 yıl ortaokul + 3 yıl lise
- ✓ 4 yıl ilkokul + 4 yıl ortaokul + 4 yıl lise

ABD'de zorunlu eğitim toplamda 12 yıl sürmektedir. İlköğretimin süresi her ne kadar eyaletler ve şehir arasında farklılık göstere de genellikle 6-8 yıl arası sürmektedir. İlköğretimin bitiminde, ortaöğretim süreci başlamakta ve bu eğitim kademesi de 4 ila 6 yıl arasında eğitim görülmektedir. Ortaöğretim okulları, ortaokul ve lise olarak iki kademededen oluşmaktadır. Eyaletlere göre değişkenlik gösterse de 6-8 veya 7-8 ortaokul kademesini, 9.- 12. sınıfları ise lise kademesini temsil ederler. İlköğretimlerde okullaşma oranı yaklaşık %99 civarlarındadır. İlköğretimlerde aynı zaman da okul bölgeleri ve eyaletlere göre dil eğitim programları da uygulanmaktadır.

Ortaöğretim

ABD eğitim sisteminde ortaöğretim okulları 7. veya 9. sınıfta başlayıp 12. Sınıfta son bulmaktadır. 6 yıllık ilkokul eğitiminden sonra öğrenciler, ortaöğretim okulları olan Junior High (3 yıl ortaokul) ve Senior High (3 yıl lise) eğitimlerine devam ederler. Ortaöğretim okullarına devam da sınav zorunluluğu yoktur ve öğrenciler istedikleri eğitim kademesine kayıt yaptırabilmektedir. Ortaöğretimin 1. Devresindeki okullarda, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre mesleki rehberlikte yapılmaktadır. Ortaöğretimin 2. devresinde (senior) yani liselerde ise; öğrencilerin yükseköğretime hazırlanması için genel ders müfredatı uygulanmaktadır. Ortaöğretimde her bir öğrenci bir ana dal ve bir yan dal seçerek, eğitim öğretimlerine devam ederler. Ortaöğretim okullarında öğrenciler; Fizik, kimya, biyoloji gibi deneysel bilimlerinin yanında, sağlık, spor, sanat ve yabancı dil eğitimi de almaktadırlar. Öğrencilerin bu sistem içinde çekirdek derslerini almaları zorunludur. Çekirdek derslerin içinde; Fen dersleri (Fizik, Kimya, Biyoloji), Matematik, İngilizce, Beden Eğitimi, Sağlık dersleri, Amerikan Tarihi, Coğrafya ve toplumsal derslerdir. Okullarda sınıf geçme, ders geçme esasına bağlıdır. Çekirdek derslerle birlikte Kominizm, Gazetecilik, Azınlıklar Tarihi ve Yaratıcı Yazım gibi seçmeli derslerde okutulmaktadır. Öğrencilerden mesleki eğitim almak isteyenler, bu programı uygulayan özel amaçlı liseler ile mesleki teknik okullarına devam edebilmektedirler. Bu okullardan mezun olan öğrencilere hem diploma hem de mesleki sertifika verilmektedir. Liselerde sınavdan çok, mezuniyet için belirlenmiş standart birtakım uygulamalar vardır. Dersler sabah 7.30'da başlar ve 14.30 gibi bitmektedir. Derslerin bitiminden sonra da öğrenciler çeşitli sosyal ve sportif etkinliklere katılmaktadırlar.

Mesleki ve Teknik Eğitim

ABD eğitim sisteminde mesleki eğitim ile öğrencilerin mesleki alanlardaki bilgi ve becerilerini arttırmaya yönelik programlar uygulanmaktadır. Mesleki eğitim programları hem nitelikli işgücü yetiştirmek hem de işletmelerin ihtiyaç duydukları alanlarla ilgili çeşitlendirilmektedir. Öğrenciler, mesleki teknik eğitimlere, liseden sonra 2 yıl devam ederek, yüksekokullar sistemi içine dahil olmaktadır. Mesleki ve teknik eğitime yönelmek isteyen öğrenciler daha çok özel okullara yada melek liselerin teknik bölümlerine yönelmektedirler. Bu bölümlerden mezun olan öğrencilere; mesleki yeterlilik belgesi verilmektedir. Bu okullardan en önemlilerinin “Kariyer ve Teknik Eğitim Ulusal Araştırmalar Merkezi” adlı özel okuldur. ABD eğitim sisteminde öğrencilerin mesleki eğitime yönelimi için. Federal eğitim departmanlığınca çok sayıda çalışma ve proje yürütülmektedir (usembassy.gov, 2014). Federal eğitim departmanlığınca, mesleki ve teknik eğitimde dört temel ilke ön plana çıkmaktadır. Bunlar; Uyum, Yenileşme, İşbirliği ve Hesapverebilirliktir. Bu temel ilkelerin gelişimi için bütçeden yaklaşık olarak 1,4 milyar dolar ayrılmıştır. Buradaki amaç, kaliteli bir işgücünün yetiştirilmesi ve işletmelerin ihtiyaç duydukları kalifiyeli personel ihtiyacının karşılanmasıdır. Eyalet yöneticileri hibe programlarına meslek liselerini, halk eğitimleri ve bölgesel teknik okullarını ve öğrencilerini de almaktadırlar. Hibe programları sayesinde bu okullarda öğrenim gören öğrenciler, hem akademik olarak hem de mesleki yeterlilik olarak desteklenmektedirler.

ABD eğitim sistemi içinde eğitim öğretim faaliyeti sunan mesleki ve teknik eğitim okullarında, yönetici asistanı, program yöneticisi, web geliştiricisi, klinik laboratuvar teknisyeni, satış temsilcisi, peyzaj ve saha işçisi, masaj terapisti, bilgisayar programcısı, işlem ve araştırma analisti, radyoloji teknologu, bakım ve onarım işçisi, tıbbi sekreter, optisyen, berber, kuaför, hasta bakıcısı, çocuk bakıcısı, ilaç teknisyeni, diş teknisyeni, garson, aşçı, musluk tamircisi, oto mekanik işçisi, boyacı, temizlik görevlisi vb. mesleki ve teknik alanlarda ihtiyaç duyulan ara elemanların yetiştirilmesi için hem teorik hem de pratik eğitimlerini gerçekleştirilmektedir. Pratik uygulamalar için de staj programları planlanmaktadır (<http://www2.ed.gov>).

Türk Eğitim Sistemi

Türk eğitim sisteminde, eğitim tüm vatandaşlara ücretsiz olarak verilir ve bu hizmet devletin gözetim ve denetimi ile sunulmaktadır. Türk eğitim sisteminde eğitim, merkezi bir yönetime sahiptir. Yerel yönetimlere herhangi bir söz hakkı verilmemiştir. Eğitim hizmetleri, Millî Eğitim Bakanlığının merkez, taşra, bağlı kuruluşlar ve yurtdışı örgütleri olarak yapılandırılmıştır. Eğitim hizmetleri örgün ve yaygın olmak üzere iki şekilde öğrencilerin ve vatandaşların hizmetine sunulmaktadır. Örgüt eğitim belirlenmiş olan yaş grubu içindeki öğrencilerle, okul çatısı altında gerçekleşirken; yaygın eğitim ise, uzaktan eğitim, halk eğitimi ve çıraklık eğitimi ile yapılmaktadır. Örgüt eğitim sistemi kendi içinde 4 kademeye ayrılmıştır. Bunlar:

1. Okul öncesi eğitim
2. İlköğretim
3. Ortaöğretim
4. Yükseköğretim kurumlarıdır.

Türk eğitim sisteminin genel amaçlarına bakıldığında: Atatürk milliyetçiliğine bağlı, ahlaki ve kültürel değerlerle donatılmış, milletini ve vatanını seven, laik, demokratik, insan haklarına saygılı, bilime ve ilime önem veren, sağlıklı ve dengeli bir gelişime açık, olumlu bir dünya görüşünü savunan, yapıcı, hoşgörülü, değerlerine sahip çıkan, yaratıcı, ilgi ve yeteneklerinin farkında olan, birlikte iş görme özelliğine sahip, devletine ve milletine karşı sorumluluklarını bilen bireyler yetiştirmektir.

Örgün Eğitim Kademeleri

1. Okul Öncesi Eğitim

Türk eğitim sisteminde örgün eğitim, okul öncesi eğitim ile başlamaktadır. Okul öncesi eğitim zorunlu değildir ve tamamen velinin isteğine bırakılmıştır. Türk eğitim sistemi içinde, bu kademedeki hizmetler; iki kurumun görev uhdesine bırakılmıştır. Bunlardan ilki Millî Eğitim Bakanlığı, diğeri ise, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)'dur. Bu iki kurumda birbirlerine bağlı olarak işbirliği içinde eğitim hizmeti vermektedirler. Millî Eğitim Bakanlığı, anaokulları ve anasınıfları ile bu hizmeti sunarken; Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu, kreş, çocuk yuvası ve gündüz bakım evleri ile hizmet vermektedir. amacı, çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimini destekleyerek olumlu davranışlar kazanmalarını, ilköğretime hazır hâle gelmelerini, koşulları yetersiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçe'nin güzel ve doğru konuşulmasını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitim ülkemizde isteğe bağlıdır.

Ülkemizde okul öncesi eğitim kurumları, iki resmî kurum yapısından birine bağlı olarak faaliyet gösterirler:

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumuna (SHÇEK) bağlı olarak faaliyetlerini sürdüren eğitim kurumlarının alabileceği unvanlar kreş, çocuk yuvası, gündüz bakım evi şeklindedir. Bağımsız anaokullarına 36-68 ay arası çocuklar devam ederken, diğer okulların bünyesindeki anasınıflarına 57-68 yaş arası çocuklar devam edebilmektedir. SHÇEK ise 0 aydan 66 aya kadar olan tüm öğrencileri eğitim öğretim kapsamına alabilmektedir.

2.İlköğretim

Türk eğitim sisteminde ilkokul ve ortaokullar zorunlu eğitim kapsamındadır. 6-13 yaş grubundaki öğrenciler, bu okullara gitmek mecburiyetindedir. İlkokullarda eğitim öğretim 4 yıl sürmektedir. Aynı şekilde ortaokullarda da zorunlu eğitim 4 yıldır. 13 yaşını bitirip 14 yaşına giren çocukların ortaokulları bitirmeleri gerekir. İlköğretim okullarının amaçlarına bakıldığında; sahip olduğu bilgi, beceri ve yetenek doğrultusunda eğitilmesini sağlamak, vatanına, milletine yararlı bir vatandaş olarak yetiştirmek, etik ve ahlaki kurallar göre davranmasını sağlamak ve tüm öğrencilerin bir üst öğrenime hazırlanmasına yardımcı olmaktır. İlköğretimlerin bünyesinde bulunan ortaokullar iki çeşittir. Genel eğitim sunan ortaokullar ile din eğitim veren imam hatip ortaokullarıdır. İlkokullarda haftada 30 saat ders yapılırken, ortaokullarda haftada 36 saat ders yapılmakta ve bunları 6 saatlik ders kısmı seçmeli dersler olarak belirlenmektedir. İlkokul kademesinde, değerler eğitimi, sosyalleşme, farkındalığı pekiştirme gibi eğitimlerin de verilmektedir. Bu eğitimlerin yanında ilkokullarda ayrıca; Kendini tanıma ve koruma, bedeninin farkında olma, zorbalık eğitimleri, akranlarıyla iletişim, sınıf ve toplum kuralları gibi eğitimler de verilmektedir.

Ortaokul 8.sınıfta öğrencilerin, bir üst öğrenimde gidecekleri okulu belirleyen bir sınav yapılmaktadır. Sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına giriş sınavı diye adlandırılan sınavda öğrenciler, 6 temel dersten sınava tabi tutulmaktadır. Sınavla öğrenci alan okulların kontenjanları, genel kontenjanların içinde %10'luk bir dilim ayrılmıştır. Yapılan sınav sonucu %10'luk dilime giremeyen öğrenciler, adrese dayalı ortaöğretim kurumlarına kayıt yaptırmaktadırlar.

3.Ortaöğretim

Türk eğitim sisteminde ortaöğretim kuramlarına devam esastır. 14-17 yaş grubunda bulunan tüm öğrencileri için liseler zorunludur. Eğitim öğretim 4 yıl sürmektedir. Ortaöğretimin okullarının amaçları arasında; öğrenciler arasında ortak bir kültür oluşturma, ülkenin sosyal, spor ve ekonomik olarak bütümesine yardımcı olacak bireyler yetiştirmek, bir üst öğrenim tüm öğrencileri hazırlamak ve toplumun sorunlarının bilincine varmalarını sağlamaktır. Ortaöğretim kuramlarında çok çeşitli okullar bulunmaktadır. Genel liselerin yanında meslek liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, sprog liseleri, imam hatip liseleri gibi liseler bulunmaktadır. Anadolu, fen , sosyal ve vbazı meslek liseleri merkezi sınav ile öğrenci kabulü yaparken geri kalanlar, öğrencinin bulunduğu adrese göre öğrenci alımı yapmaktadırlar. Yine liselerin sınavla öğrenci alanları, proje okulları olarak adlandırılmaktadır. Bu okullara öğretmen alımı yine sınavla olmaktadır. Bundan dolayı da eğitim kaliteleri daha yüksektir. Bu okullardan mezun olan öğrencilerin bir üst öğrenime devam oranları diğer lise mezunlarına göre çok daha yüksektir. Din eğitimi eğitiminin yapıldığı imam hatip anadolu liselere kayır ailelerin tercihine bırakılmıştır. İsteyen aileler öğrencilerini yerel yerleştirme koşullarına bağlı olmaksızın bu liselere kayıt yaptırabilirler. 17 yaşına kadar ortaöğretim kurumlarından mezun olamayan ya da herhangi bir sebepten okulu bırakmış olan öğrenciler, örgün eğitimden ayrılarak, yaygın eğitimin bir şekli olan ve açık lise adı verilen okullara kayıt yaparak, ortaöğretim diploması alabilmektedir. Örgün eğitim içinde ortaöğretim okullarını bitiren tüm öğrencilere, lise diploması verilmektedir.

YÖNTEM

Alanyazın, probleme dair kavramsal alanının belirlenmesine yönelik araştırmaların neticelerinin gözden geçirilmesi olarak tanımlanan bir tarama modelidir. Alanyazın taraması; “bir konuyla ilgili daha önceden ortaya konulmuş bilgileri çalışmanın amacına uygun bir biçimde incelemek ve değerlendirmektir. Bu doğrultuda, belirli bir konu hakkında akademik olarak güvenilir, yetkin kişiler tarafından yayınlanmış olan çalışmaların incelenmesidir” (Corbin&Strauss,2008). Yani alanyazın literatür; bir konu hakkında oluşturulmuş kaynakların toplamıdır. Bu çalışmada ülkemizde belirlenen konu ile ilgili yayınlanmış olan yüksek lisans tezleri, makaleler ve diğre araştırmalar incelenmiştir. Bu çalışmada ülkeler temel eğitim sistemleri araştırılmış ve ülkemizdeki temel eğitim sistemiyle kıyaslanması yapılmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalardan hareketle, ülkemiz temel eğitim sisteminin öğrenciler ve aileler açısından daha fazla nasıl geliştirilebileceği üzerinde çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmanın, alanyazına katkı sunacağı ve ülkemizdeki eğitim kalitesini yükseltilmesi hedeflenmektedir.

BULGULAR

Ülkelerin temel eğitim sistemleri üzerinde aşağıda yazılı makalelerden elde edilen bulgulara göre;

“Fransa Eğitim Sistemi” adlı makaleye göre; Fransız hükümeti için ülke vatandaşının eğitilmesi bir devlet görevi olarak görüldüğü. temel eğitimin 11 yıllık diliminin zorunlu eğitim kapsamında olduğu ve tüm vatandaşlara ücretsiz sunulduğu, Fransız Devriminden önce halk arasında sınıfsal farklılıklardan dolayı eşitlik ilkesinin olmadığı, ancak devrimden sonra tüm halkın devlet nezdinde eşit haklara sahip olarak eğitimin tüm imkanlarından yararlandığı, eğitim sistemi 4 temel ilke üzerinde kuruldu (Ücretsiz eğitim, tarafsızlık, laiklik ve eğitim özgürlüğü), bu ilkelere bağlı olarak eğitim kademelerinin okul öncesi, ilköğretim okulları, ortaöğretim 1. Ve 2. Devre olarak planlandığı, Avrupa’daki diğer ülkelere nazaran okul öncesi eğitim daha yaygın olduğu, okulların yerel yönetimlerin yönetimine bırakıldığı, ulusal bir müfredatın olduğu ve bu müfredatın esnek bir yapıya sahip olduğu, ilköğretimlerin 3 temel eğitim esasıyla yürütüldüğü (Ahlak Eğitimi, Beden Eğitimi ve Zihinsel Eğitim), ilköğretimlerde 3 eğitim kademesinin olduğu ve her bir kademenin farklı yaş gruplarına hitap ettiği, ilköğretimin 5 yıl ve zorunlu olduğu, nüfusun az ve dağınık olduğu bölgelerde birleştirilmiş sınıf eğitiminin yapıldığı, ortaöğretim kurumlarının biri zorunlu diğeri isteğe bağlı 2 devreden oluştuğu, zorunlu ortaöğretim okullarının kolejlerle başladığı, kolejlerin kendi için özerk bir yapıya sahip olduğu, herbirinin kendine ait mali bir bütçesinin olduğu, kolejlerde 4 yıllık zorunlu eğitimin verildiği, kolejlerde eğitimin ücretsiz olduğu, 3 devreden oluştuğu (uyum devresi, merkezi devre ve rehberlik devresi), günlük ders saat sayısının 6 ile 10 arasında değiştiği, ders saat sürelerinin 55 dakika olduğu, ders saatleri dışındaki zamanlarda öğrencilere sosyal, sportif ve kültürel etkinlikleri yapabilecekleri merkezlerin inşa edildiği, ortaöğretimin 2.devresinin liselerden meydana geldiği, kendi içinde ikili bir yapıya sahip olduğu, bir taraftan genel liseler diğeri taraftan mesleki liselerde eğitim öğretim verildiği, genel liselerde 3 yıllık bir eğitim olduğu, bu liseleri bitiren öğrencilerin Bakalorya sınavına tabi tutuldukları, başarılı olan öğrencilerin bir üst kademedeki okullara devam etmek için hak kazandıkları, meslek liselerinde ise, eğitimlerin 2 yıl sürdüğü, bu süre sonunda başarılı olan öğrencilere BEP (Brevet d’Etudes Professionnelles) Mesleki Eğitim Diplomasının verildiği, bu diplomaya sahip öğrencilerin 2 yıl daha eğitime devam etmeleri halinde teknik lise diploması almak için sınava girme hakkına sahip olabilecekleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

“İngiltere Eğitim Sistemi” adlı makaleye göre; İngiltere eğitim sisteminde, eğitim öğretimin ücretsiz, zorunlu ve herkese eşit bir hak olduğu, mevcut eğitim sisteminin temelini 1988 yılında atıldığı, bu yıl ile beraber ülke geneli uygulanan, Ulusal Eğitim Planı, tüm okullarda uygulanmaya başladığı, ulusal eğitim proqramının, ülke eğitim müfredatının %70’ni kapsadığı, geriye kalan %30’luk dilimin okullar ve yerel yönetimler tarafından hazırlandığı, ülke olarak çok eski ve gelişmiş bir eğitim geçmişlerinin olduğu, Avrupa’daki en iyi üniversitelerinin birçoğunun İngiltere’de bulunduğu, 2010 yılında eğitim alanında yapılan reformlarla eğitim kalitesinin daha da yükseldiği, bu reformlarla birlikte zorunlu ders kapsamına alınan ders sayılarının değiştirildiği, eğitim sisteminin 4 kademeli (Okulöncesi eğitim kurumları, ilköğretimler, ortaöğretim ve yükseköğretim) bir yapıya kavuşturulduğu, zorunlu eğitimin 11 yıl ve 5-16 yaş gruplarını kapsadığı, sınıf başına düşen öğrenci sayısının ortalama 20 civarlarında olduğu, okulların bütçelerinin yerel yönetimler ve belediyeler tarafından oluşturulduğu, okulların yönetimde devletin yanında belediyelerin, kiliselerin ve gönüllü kuruluşlarında olduğu, OFSTED (Office for Standards in Education, Children’s) adı verilen devlet kurumu tarafından tüm okulların denetlendiği ve okullar hakkında rapor yazarak bakanlığa sundukları, okulların 3 dönem (Güz dönemi, ilkbahar dönemi ve yaz dönemi) olarak eğitim öğretim verdikleri, öğrencilerin bir eğitim öğretim yılında sadece 14 hafta tatil yapabildikleri, okulların tamamında uygulan millî müfredat adı altında bir müfredatlarının olduğu, müfredatın kendi içinde seviyeleri ayrıldığı, okul öncesine başlama yaşının 3-4 yaş civarında olduğu, 7 yaşına gelen öğrencilerin ilköğretim kademesine gittikleri, ailelerin istemeleri ve şartları taşımaları kaydıyla öğrencilerine evde eğitim aldırabildikleri, okul öncesi kurumların; oyun grupları, kreş, anaokulu ve anasınıflarından teşekkül ettiği, okul öncesinin zorunlu eğitim kapsamında olmadığı, bununla beraber doğumdan okul öncesine kadar çocukların eğitime başlandığı ve ilk yıllar temel eğitimi (EYFS) adı verilen bir programın uygulandığı, ilköğretim okullarının zorunlu olduğu ve 6 yıl sürdüğü, ilköğretimde yaklaşık 190 iş günü eğitim yapıldığı, bazı okullarda 3 dönem bazılarında ise 6 dönem öğretim verildiği, 11 yaşın sonunda ülke geneli uygulanan değerlendirme sınavlarının olduğu, bu sınavda alınan notların, bir üst kademe hangi okula gideceği konusunda kriter teşkil ettiği, sınavda alınan notlara göre öğrencilerin, ortaöğretim kurumlarının akademik, teknik veya modern okullara kayıt yaptırabildikleri, ortaöğretim kurumlarının 2 devreden oluştuğu, ilk devreye 11-14 yaş grubu öğrencilerinin, 2.devreye 14-16 yaş grubu öğrencilerin devam edebildikleri, 11 yıllık zorunlu eğitim öğretimin sonunda tüm öğrencileri GCSE (*General Certificate of Education*) adı verilen sınavlara tabi tutuldukları, bu sınavlarda başarı gösteren öğrencilerin Altıncı Sınıf Koleji (Sixth Form College) veya A-Level adı verilen kolejlerde genel lise eğitimine başladıkları ve bu eğitim kademesinin 2 yıl sürdüğü, devam edilecek olan üst öğrenimin şartlarına göre 4 yıla kadar devam edilmesi gerektiği, öğrencilerin sahip olduğu özelliklere göre, ortaöğretim kurumlarında çok çeşitli programların olduğu (Çok Amaçlı Okullar (comprehensive schools), Yol Gösterici Yönlendirici Okullar (beacon schools), Özel Programlı Okullar (specialist schools) verilebilir. (internations.org; gov.uk), zorunlu eğitimin bitiminde öğrencilerin istemeleri halinde mesleki eğitim imkanı sunan liselere de devam edebilecekleri, bu eğitim türleri için çok sayıda kolej ve enstitünün bulunduğu, bu okullardan

mezun olan öğrencilere sertifika ve diplomaların verildiği, ortaöğretim kurumlarında da ulusal eğitim programının uygulandığı ve zorunlu derslerin bulunmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

“ABD Eğitim Sistemi” adlı makaleye göre; ABD eğitim sisteminde, eyaletlere göre farklılık gösteren bir eğitim sisteminin olduğu, geliştirilmiştir. Ülke genelinde uygulanan standart bir eğitim müfredatının bulunmadığı, zorunlu eğitim de eyaletten eyalete farklılık gösterdiği, esnek bir eğitim modelinin bulunduğu, eğitimin tüm vatandaşlara ücretsiz olarak sunulduğu, Federal eğitim bakanlığının yetkilerinin oldukça kısıtlı olduğu, okulların açılış, kapanış ve yönetimlerinin eyaletlere ve yerel yönetimlere bırakıldığı, gelişen teknolojilere bağlı olarak bu eğitim sisteminde mesleki eğitime büyük bir önem verildiği, beyin göçünün önüne geçmek adına bütçeden daha fazla kaynağın eğitime aktarıldığının, dar gelirli bölgelerde bulunan okulların daha fazla desteklendiğinin, SSCB'nin uzaya gönderdiği Sputnik uzay aracından sonra eğitime dair daha reformist kararların alındığı, okulların ve öğretmenlerin maddi olarak daha fazla desteklendiği, 4 farklı eğitim modelinin uygulandığı, ilköğretim okullarının 4-6 yıl arasında eğitim verdiklerini, ortaöğretimin ortaokul ve liselerden oluştuğu, ilköğretimde eyaletten eyalete farklılık gösterecek şekilde dil öğretim programlarının da uygulandığı, okulöncesi eğitim kurumlarının anaokul ve anasınıf olarak hem devlet okullarında hem de özel okullarda hizmet verdiklerini, okulöncesi bitiren öğrencilerin birincil adı verilen ilköğretim okullarında eğitimlerine devam ettikleri, bu eğitim kademesinin 6 yıl sürdüğü, ikincil kademe adı verilen okulların 2 alt devreden oluştuğu, 1.alt devrenin ortaokul, 2.alt devrenin lise olarak planlandığı, ortaöğretim kurumlarında okuyan öğrencilerin çekirdek dersler olarak tanımlanan derslerden başarılı olmaları halinde mezun olabildikleri, bu okullar dışında öğrencilerin meslek sahibi olmasını sağlayan meslek liselerinin de mevcut olduğu, meslek liselerinin toplum kolejleri adı verilen okullarda eğitim öğretim yaptıkları ve öğrenim sürelerinin 2 yıl olduğu, bu okullardan mezun olan öğrencilerin önlisans derecesi ile mezun oldukları ve bu okul mezunlarının, işletmelerin ihtiyaç duyduğu birçok alanda hizmet (bilgisayar programcısı, işlem ve araştırma analisti, radyoloji teknologu, bakım ve onarım işçisi, tıbbi sekreter, optisyen, berber, kuaför vb.) vermeye başladıkları sonuçlarına ulaşılmıştır.

“Türk Eğitim Sistemi” adlı makaleye göre; Türk eğitim sisteminde, eğitim öğretimin 12 yıl ve zorunlu olduğu, herkese ücretsiz olarak verildiği, denetim ve gözetiminin devletin elinde olduğu, merkeziyetçi bir yapıyla yönetildiği, yerel yönetimlerin herhangi bir söz hakkının bulunmadığı, örgün ve yaygın eğitim olarak ikiye ayrıldığı, örgün eğitim okullarda yapılırken, yaygın eğitimin halk eğitim, çıraklık merkezleri ve uzaktan eğitim yolu ile yapıldığı, örgün eğitim 4 kademeli olarak planlandığı (Okulöncesi, ilköğretim, lise ve yükseköğretim), okulöncesi eğitimin hem milli eğitim bakanlığı hemde SHÇEK tarafından hizmet olarak sunulduğu, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından verilen okulöncesi eğitimin, kreşler, anaokulları ve anasınıflarında verildiği, 36-68 yaş grubundaki öğrencilerin okulöncesi eğitim kapsamına alındığı, okulöncesi eğitim kurumlarının zorunlu olmadığı, öğrenciye ücretsiz yemek hizmetinin verildiği, örgün eğitimin ikinci kademesinin ilköğretim ve ortaokullardan oluştuğu, 6-13 yaş arasındaki çocukların ilköğretim okullarına devam ettiği ve zorunlu olduğu, ilköğretimde eğitimin 4 yıl sürdüğü, haftada 6 ders saatinin yapıldığı, buna karşılık ortaokullarda haftada 36 ders saati yapıldığı, bu 36 ders saatinin 6 saatlik dilimini seçmeli ders kapsamında olduğu, ilköğretim 8.sınıf sonunda yapılan sınavda alınan başarı derecesine göre öğrencilerin liselere yerleşebildikleri, başarılı olan öğrencilerin ise, yerel yerleştirmeye adreslerine en yakın liselere yerleştirildikleri, normal ortaokullarla birlikte din öğretimi programı uygulayan imam hatip ortaokullarında eğitim öğretim faaliyetlerinde bulunduğu, ortaöğretim kurumlarında zorunlu eğitim kapsamında bulunduğu ve eğitimlerinin 4 yıl sürdüğü, bu kurumlarda program türüne (Meslek liseleri, fen liseleri, anadolu liseleri, sosyal bilimler liseleri, spro liseleri ve imam hatip liseleri) göre çok sayıda okul çeşitliliğinin bulunduğu, merkezi sınavla öğrenci kabulü yapan okullarda eğitim kalitesinin diğerlerine göre daha iyi olduğu ve bu nedenle de yükseköğretime kazanma oranlarının daha yüksek olduğu, ortaöğretim kurumlarının belirlenen yaş grubu içinde bitiremeyen öğrencilerin yaygın eğitim kapsamında açık liselerde öğrenimlerine devam edebildikleri ve bu okulların herhangi birini başarı ile bitirenlere lise diplomasının verildiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Tablo1: Fransa ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması

Fransa	Türkiye
• Zorunlu eğitim 10 yıl mecburi eğitim	• Zorunlu eğitim 10 yıl
• Haftanın 6 günü ders yapılmakta	• Haftanın 5 günü ders yapılmakta
• 140-180 gün okul açık	• 180 gün okul açık
• Dersler 55 dakika sürmekte	• Dersler 40 dakika
• İlköğretim mecburi ve 5 yıl	• İlköğretim mecburi ve 8 yıl
• Ortaöğretim 2 aşamalı	• Ortaöğretim tek aşamalı
• Meslek liseleri 2 yıl	• Meslek liseleri 4 yıl
• Sistem merkeziyetçi	• Sistem merkeziyetçi

Tablo 2: İngiltere ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması

İngiltere	Türkiye
1) Zorunlu eğitim 11 yıl	1) Zorunlu eğitim 12 yıl
2) İlkokullarda haftalık ders saatleri 20-25 saattir ve toplam 3 dönemdir.	2) İlköğretimde haftalık ders saati sayısı 30'dur ve toplam 2 dönemdir.
3) Öğrenciler ortaöğretimden mezun olduktan sonra girdikleri sınavların başarı durumuna göre üniversitelere başvururlar	3) Yüksek öğretimde okumak için, TYT ve AYT sınavlarında başarı şarttır.
4) Okulöncesi kurumları ilkokullara göre hareket ederken, İlköğretim ve ortaöğretim zorunlu eğitim kapsamındadır.	4) Yükseköğretim hariç tüm eğitim kademeleri zorunlu eğitim kapsamındadır.
5) Tüm eğitim kademelerinde sözleşmeli Öğretmenler çalışmakta,	5) 3+1 Yıl sözleşmeli çalışan öğretmenler, daha sonra kadrolu olarak atanırlar.

Tablo 3: ABD ve Türk Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması

ABD	Türkiye
1. Eğitim sistemi yerel yönetimlerin kontrolünde .	1. Merkezi bir eğitim sistemi
2. Eğitim Sistemi Eyalet eyalet farklılık gösterir.	2. Tüm ülkede aynı eğitim sistemi uygulanmakta,
3. Okullar; Eyalet ve yerel yönetimler tarafından yönetilirler	3. Okul müdürleri, Milli Eğitim Bakanlığının yönetmelikleri doğrultusunda valiliklerce görevlendirilirler.
4. Merkezi bir yükseköğretim kurumu yoktur. Üniversiteler özerktir.	4. YÖK bütün yetkiyi merkezinde toplamıştır.
5. Okul kademeleri; 6+6- 6+3+3-4+4+4- 8+4 şeklinde yapılandırılırken,	5. Okul kademelerinde 4+4+4 şeklinde yapılandırılmış bir sistemi mevcut
6. Eğitim öğretim, 12 yıl ve zorunlu	6. Eğitim öğretim, 12 yıl ve zorunlu
7. Ders saat sayıları eyalet ve şehirlere göre farklılık göstermekte,	7. Eğitim kurumlarının kademelerine göre; haftada 30-36-40 ders saati
8. Yükseköğrenim için sınav zorunluluğu yok	8. Merkezi olarak yapılan TYT ve AYT ile yükseköğrenime geçiş Yükseköğretime geçişte merkezi sınavlar vardır.

Ülkelerin eğitim sistemleri her ne kadar birbirlerinden farklılık gösterse de temel de öğrencilerin; sağlıklı birer birey olarak gelişmelerini, ülkenin sahip olduğu tarih bilinceyle yetişmelerini, etik, ahlak ve değerlerle büyümelerini, topluma yararlı, vatanına milletine bağlı kalmalarını ve iyi bir meslek sahibi olmalarını hedeflemektedirler. Ülkemiz eğitim sistemi planlanırken genellikle eğitime öncülük yapan ülkelerin eğitim modelleri örnek olarak alınmaktadır. Ancak bu durum eğitim sistemlerinin tıkanmasına ve istenilen sonuçların ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Bir ülkenin eğitim modeli örnek alındığında, ülkemizdeki insan modeli üzerine oturmamaktadır. Çünkü her ülkenin kendine özgü bir insan yetiştirme tarzı, kültürü, gelenek ve görenekleri farklılık arz etmektedir. Bunun yanında devletlerin eğitime ayırdıkları bütçeler, merkezi hükümetlerin eğitime bakış tarzları, okulların fiziki alt yapıları ve öğretmen yetiştirme şekilleri birbirinden farklılık göstermektedir. Ülkemizin nitelikli işgücü analiz ile işletmelerin ihtiyaç duyduğu kalifiye personellerin tespiti yapılmadan, uygulanacak en mükemmel eğitim sistemi bile başarısız olmaya mahkumdur. Bu yüzden eğitimde değişimi gidildiğinde, ülkenin sosyal, kültürel, ahlaki değerler, gelenek ve göreneklerle, öğretmen yetiştirme tarzlarına, öğrencilerin öğrenme stillerine, öğrenme ortamlarının fiziksel koşullarına, okulların sahip oldukları alt yapı özelliklerine dikkat edilmelidir. Eğitimin girdilerinin insan olması, insanın birçok yönünün bulunması, tek bir yönünden ziyade öğrencilerin bir bütün olarak değerlendirilmesi, eğitim sistemlerinin buna göre güncellenmesi gerektirir. Günümüz dünyasında hergün değişimler olmakta, teknoloji, bilim olabildiğince hızlı ilerlemektedir. Çağın gerisinde kalmak istemeyen ülkelerin gelişim adına bu değişim ve gelişimlerden haberdar olması, eğitim sistemlerini buna göre canlı tutması kaçınılmaz bir sonuçtur.

Birçok değişim ve gelişmenin yaşandığı bu yüzyılda ülke olarak çağın gerisinde kalmamak ve ekonomide söz sahibi olan ülkelerin içinde olabilmek için; Eğitimde sıçrama yapan ve başarılı olan ülkelerin eğitim sistemlerinin titizlikle incelenmesi, buna göre reform çalışmalarının yapılması, öğretim programlarının bilimsel değişimlere ve teknolojik gelişimlere göre yapılandırılması, işletmelerin, okulların, öğretmenlerin ve öğrencilerin ihtiyacına göre esnek bir yapıda hazırlanması şarttır.

KAYNAKÇA

Çetin S.(2017) Karşılaştırmalı Eğitim Alanında 15 Yılda Yapılan Çalışmaların Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi, Aralık 2017, 8(2), 28-40

Milli Eğitim Bakanlığı (1996) M.E.B. Dış İlişkiler, 1996: 203.

Demirel, Ö. (2000). Karşılaştırmalı eğitim. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Güçlü, N. & Bayrakçı, M. (2004). Amerika Birleşik Devletleri Eğitim Sistemi Ve Hiçbir Çocuğun Eğitimsiz Kalmaması Reformu . Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi , 5 (2) , 51-64

Türkoğlu , A (2015 , Anı Yayıncılık) Karşılaştırmalı Eğitim Dünya Ülkelerinden Örneklerle

<http://www.education.gouv.fr/> - Fransa milli eğitim sitesi.

Çabuk, Burcu, Karacaoğlu, Ömer Cem (2002) *İngiltere ve Türkiye Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırılması*, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 155-156,

<http://www.ingiltere-egitim.net/ingiltere-egitim-sistemi.html>

Turgut, Kahyaoğlu, Servin (2015) *Karşılaştırmalı Eğitim (Dünya Ülkelerinden Örneklerle)*, Ankara, 2015.

The European Higher Education Area in 2015: Bologna Process Implementation Report

Balcı ,A (2009, Pegem Akademi) Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri

Gülsoy, E., Koca, E., (2012), “ABD Ülke Raporu”, T.C. Ekonomi Bakanlığı, İhracat Genel Müdürlüğü, Ülke Masaları 1 Dairesi Amerika Şubesi, <http://www.aia-istanbul.org/files/etkinlikler/abd-ulke-gunu-2012/abd-rapor-06-03-2012.pdf>, Erişim Tarihi: 03.01.2013.

<http://www2.ed.gov>, 2013).